

עין משפט
נר מצוה

תורה אור השלם

- מוסף תוספות

- תום' ר"י הזקן

מנא חגי' מיל'. נראה דלא בעי מה'מ דהולד ממוז דהא ביבמות (דף מט.) מוכח ליה מלא יגלה כקף אציו וסמך ליה לא יא ממוז ומקומי לה ביבמות (סז) בשומרת ים של אציו שהיא לו אשת אחי אציו שהיא זכרת אתה בעי מנא לן דאין קידושין מופסין בהן וקשה

האומר פרק שלישי קידושין

כל מקום דסיפא לאתויי גר שנשוא ממוזרת
אלא אי אמרת רבי יוסי היא כל מקום דרישא
כדאמרן איזו זו כדאמרן אלא כל מקום דסיפא
לאתויי מאי ולמעמיק לר' יהודה איזו זו דסיפ'
למה לי אלא אידי דתנא רישא איזו זו תנא
סיפא איזו זו ה"נ אידי דתנא רישא כל מקום
תנא נמי סיפא כל מקום גופא^א כי אתא רבין
אמר רבי יוחנן באומות הלך אחר הזכר
נתגייירו הלך אחר הפגום שבשניהם מאי
באומות הלך אחר הזכר^ב כדתניא *מנין לא'
מן האומות שבא על הכנענית והוליד בן
שאתה רשאי לקנותו עבד תלמוד לומר
וְגֵוֹם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים הַגֵּרִים עִמָּכֶם מִהֶם תִּקְנוּ
יָכוֹל אף^א עבד שבא על שפחה מן האומות
והוליד בן שאתה רשאי לקנותו עבד ת"ל
אשר הולידו בארצכם מן הגלדין בארצכם
ולא מן הגרים בארצכם: נתגייירו הלך אחר
הפגום שבשניהם: במאי אילימא במצרי
שנשא עמונית מאי פגום איכא^ב עמוני ולא
צית^א ואי זכר הוי האי שריא אבתריה דידה
דידה: כל שאין לה עליו קידושין: מנא הני
ממר ר' יוחנן וממו בה^א משום דרבי ינאי ורב
משום רבי יוסי הגלילי אמר קרא ויִצְאָה
לִאֲחֵרִים ולא לקרובים מתקין לה רבי אבא
א כתיב ביה^א לא יקח איש את אשת אביו
ויים^ב לא לקרובים ואימא אידי ואידי לבן אבא
^אמאחות אשה נפקא ומה אחות אשה^ב בברת
דין לא כל שכן ואימא אידי ואידי באחות
ד אין הכי נמי אשכחן אחות אשה שאר
מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחיביין
ת ולא תפסי בה קידושין אף כל שהיא ערוה
תה חטאת לא תפסי בה קידושין^א בשלמא
ואשת אח איכא למיפרך מה לאחות אשה
ה תאמר באשת אח שיש לה היתר במקום
מיפרך מה להנך שכן אין לה היתר בחיי
יש לה היתר בחיי אוסרן אלא א"ר יונה
שע אמר קרא וכל אשר יעשה מכל התועבות
זויות כולם לאחות אשה מה אחות אשה לא
זויות כולם לא תפסי בה קידושין אי הכי
אפילו

ין ויש עזירה: לאסויי גר שגשג
 יה דהולד הולך אחר הפגום דהוי
 נשגשג חללה: ואיוו וז דרישא דאדמך.
 גר שגשג ממזר: כל מקום דסופא
 לאסויי מאי. היכא אשכחן מן יש
 קידושין ויש עזירה הולד הולך אחר
 פגום בר מהני דקתינן במתני:
 ונא' באומות אחר הכר. לאסויי
 יסכתא ש' להלך אחר הזכר כל זמן
 ולא נתגיירו ומנ"ל דבאר זכר אוליין:
 וזין לאחד מכל האומות. שבעולם
 ואיין מן אומות של ארץ ישראל
 וזמרה הכתוב עליהם (דברים כ) לא
 וזמרה כל נשמה: שכל על הכנענים.
 כלל לא תחיה וה"ה לחיות
 ליבוסית אלא שכולם נקראין על שם
 ועניי דמבי (בראשית ח) ארץ כנען:
 ואסא רשאי לקנות צעד. דשדיין
 איה תבר עז ומזמר לחיות: ש"ל
 גם מבני הסופים וגו'. ולעיל מיניה
 תביע ועדך ואמתך אשר יהיו לך
 נאחא הגויים אשר סביבויכם שאין
 ז' אומות משה סביבויכם עבד ואמה
 סביבך ליה וגם מבני ההשונים כלומר
 לא משר אומות לבדם שאין בהם
 מערבוב שבע אומות אלא אף
 וצניהם שכולידים אותם מושבין
 צאם לגור עמכם ומולידין מן
 העצמות מהם טקו: מן הגוים
 אשר הולידו בני שאר
 אומות מצותם ארצם שלדתן בארצם
 היינו אימוניהם: ולא מן הגוים
 ארצם. שהולידו בני ארצם
 וקומות אחרים מצותם שאר אומות
 צאו הגוים לגור כאן אצל אבותם.
 בצורות הכהים גרסינן ולא מן
 הכנענים שצארכם כלומר שולדו
 הכנענים: נתגיירו ארצם.
 פגום שבעים מאי היא. לענין
 נצדות ליכא למימר נתגיירו אלא
 ענין יוספין ולא מזנין חילוק בין
 וזמרה לאומה משנתגיירו אלא בעמור
 המצרי שזה אסור לעולם וזה עד דמי
 גליש ופגום משני דלדיד בנאי
 נשכחת לה דקאמר הפגום שבעים:
 וינאמא במצרי שגשג עמומים. וקאמר
 וזולד אחר המצרי ואסור עד
 ויו פגום אינא. צד האם דקאמר
 נתגיירו אמרייהו קאי לשון רבים
 משמע דבמדי דמשכחת ביה פגם
 מות (דף עז) אי זכר. הולד שדא
 היא שדא חיה בת מרתית ולא בת
 ה' אחר פסוקי: מ"ה"ט. דאין
 אציוו וסמין ליה לא יבא ממזר
 א' ליפין לה ביצמות צפרק החולץ
 נאמר ורב אחא ברבי דרשא אמר
 קרובה. והיתה לשון קידושין הוא
 אלא קידושין מופסין: וינימא לה
 ומהו אי קדיש ניהו קידושין
 אן להציא באסור זה אלא האסור
 שמת אציו בסקילה: אידי ואידי. לא
 ממיאר דהדר כתב והיתה לאיש אחר
 קאמר דיעבד לא תפסוק: אין הכי
 ששן אין לה היסר במקום מזה.
 עליה מה להלן במקום מזה אף כאן
 ומה האוסרת שאפילו גירא אשתו
 תהא. כפרסת עירוש כתבי:
 אפילו

גליון הש"ס

- מוסף רש"י

[illegible]

הנולדים בארץ ודאי אמו משצעה אומות, אבל הנולדים במקום אחר ודאי אמו משאר אומות, ומסתברא כי מעטינהו קרא היכא דאזני כנעני (יבמות עח:).

מסורת הש"ס

(א) ימות מט. ע"ש.
(ב) נכסיו: נכסיו.
והלא דליל? וכן במשך.
(ג) נכסיו: נכסיו.
(ד) נכסיו: נכסיו.
(ה) נכסיו: נכסיו.
(ו) נכסיו: נכסיו.
(ז) נכסיו: נכסיו.
(ח) נכסיו: נכסיו.
(ט) נכסיו: נכסיו.
(י) נכסיו: נכסיו.
(יא) נכסיו: נכסיו.
(יב) נכסיו: נכסיו.
(יג) נכסיו: נכסיו.
(יד) נכסיו: נכסיו.
(טו) נכסיו: נכסיו.
(טז) נכסיו: נכסיו.
(יז) נכסיו: נכסיו.
(יח) נכסיו: נכסיו.
(יט) נכסיו: נכסיו.
(כ) נכסיו: נכסיו.
(כא) נכסיו: נכסיו.
(כב) נכסיו: נכסיו.
(כג) נכסיו: נכסיו.
(כד) נכסיו: נכסיו.
(כה) נכסיו: נכסיו.
(כו) נכסיו: נכסיו.
(כז) נכסיו: נכסיו.
(כח) נכסיו: נכסיו.
(כט) נכסיו: נכסיו.
(ל) נכסיו: נכסיו.

הנהות חב"ח

(א) רש"י ד"ה אחיה וכו'
 דימנות. ג"כ פרק האשה רבה
 דף כב: (ב) ד"ה צעולה לנ"ג
 וכו' לאו וזנה היא. ג"כ ואף
 לרבי אליעזר דס"ל עשאה וזנה
 אף בפנייה מ"מ אשכחן
 בממאנת כן איתא בגמ' דימנות
 דף נט ע"ב:

מוסף תוספות

א למ"ד דאורייתא ואנן נמי
לא דאורייתא ואית לה חתובה
וכו' והוינו נקבין במהוירי טוטה
לא במקיים כיון דונאן לית
לה חתובה אלמא מדאית לה
חתובה תפסי בה דריתא [מוס']
ה"ל"ג. ב. דאם בן עליה אפי'
אחד מן התרומים יתחייב
לחיה מהנה. רש"י. ג. אחר
בן יעקב אהקיש דר'
יונה סמך ותרצני
דקמשנין מאי חזית דסמכתי
לה לאחות אשה ק' אחי
וכיון דמסייע ק"ו למילף
מאותא אשה אע"י דאיכא
לממר נדה הויכח מכריע הוא
למילף מאחות אישה ולא
מנדה. שול"י.

תום' ר"י הזקן

[illegible][illegible]

חַיִּיבִי מִסוּס וְחַיִּיבִי כְּרִיסוֹס לֹא כִּי־שׁ׃
 אִם־שׁ אֶשְׂר חַיִּיבִי לְאוּן נָמִי׃ נִהִי דִלָּא
 אִמִּי בָקִי׃ יִימִי בִּצְנִין אֲזִן כִּנְמֵה
 מְלִינִי בִּימֵמֵה שְׂהֵא בִּלְאוּ אֲזִן קִדְּוִשִׁין
 וְעוֹפְסִין בֵּה אֲף כֵּל שְׂהֵא בִּלְאוּ אֲזִן
 קִדְּוִשִׁין מוֹפְסִין בֵּה׃ בְּהִדְּוִא כְּסִיב
 בְּהוֹ׃ תִּחְפְּסוּ׃ וְכִי יֵשׁ אֶהוּבֵה לִפְנֵי
 הַמֶּקּוּס׃ כְּלוּמֹר וְכִי אֶבְחֶשׁ אֲזִן שְׂנֵאוֹהִי
 שֶׁל בַּעַל שְׂהוּבֵה לִפְנֵי הַמֶּקּוּס לְשׁוֹת
 דִּין הַגְּמֵלֵה בְּשִׁילֵה שְׂהוֹלֶךְ הַכְּמוּב
 לְכַמוֹת לֹא וְיִכַּל לִכְבֵּר אִתִּי בֵּן הָאֶהוּבֵה
 לֵה אֶהוּ לִיֵּה לְמִינִיכֵה אֲלֵאִי בֵּן אִתִּי
 הַכְּבוֹד יִכֵּר וְאֵלֵא דִיעָאֵל בֵּן שְׂנֵא אֲמוֹ
 אֶהוּבֵה וְלֹא שְׂנֵא אֲמוֹ שְׂנֵאוֹהִי׃ שְׂנֵאוֹהִי
 בְּנִשְׂאוֹמִי׃ שְׂנִישְׂאוֹמִי שְׂנֵאוֹמִי לִפְנֵי
 הַמֶּקּוּס כְּמוֹ חַיִּיבִי לְאוּן וְקֹאמֶר רַחֲמַנָּה
 בִּי תִהְיִי אֲנֹחִי אִתִּי בֵּה הוּיֵה לְאִמְקֵן
 פְּרִיךְ דִּלְמֵה כְּחַיִּיבִי עֵשֶׂה הוּיֵה קִדְּוִשִׁין
 וְלֹא כְּחַיִּיבִי לְאוּן׃ וְלִי־שׁ׃ דְּלֹאמֶר
 בִּיבְחֹת שְׂאוֹן קִדְּוִשִׁין מוֹפְסִין כְּחַיִּיבִי
 לְאוּן דְּקַמִּי׃ (סס דף ג׳) חֲלָץ וְעֵשֶׂה
 בֵּה מִמֵּלֵךְ אֲזִן לֶאֱמֹר חֲלִילֵה לֵב לֹס
 כְּלוּמֹר אֲזִן הַמֶּמְלָכֵה מוֹפֵס דֵּק דֵּק לֹס
 הַשְׂמֵא בּוֹלֵא בִּינֵהוּ וְאִמֶר בְּגַמ׃ (סס דף

(ג:) מלח ימי חומר מין הדברים הנתנו ממורים מלח דברים ימים עשרה עשרה חלוצה כערוה: **חלוצה** י"ג. כשהוא הוא דמספי קידוש דבלי חרמנו בה דלחי הולד ממור אלח חלוצה: **וואו ונלוצה** עשה **עקיבא** חן יוסף. שפוטל הרבה מישרל שיהי אומר כל בילה בשרל שאין לו היתר בה הולד ממור: **הניהא**. אי לא כללל הוא אלל לפסוקי מדברי סימלי דמפיק קד מחייבי לאון אחי ואשמועי דכלל חייבי אורי עושה ר"ע ממורין שפיר אלא לאוקמה כי מהיין לריי שפד חלוצה דר"ע בנצ"ע אדומי תוך שפד דורות חייבי עשה ניהו דמכיו דור שפדי יצא ולא שמי דהו לא שנואם בשפדי: **אלא אי עעמא דנפשיה קאמר**. וכללל כילל ולא אדריי סימלי לחודיה פליג אלל אשמועיין דכל שפדחו באיסור הולד ממור במאי מוקי לה: **בצעולה** (ג"ר) דעשה הוא דמכיו (וקדח) אשה בצמוליה יקח ולא בצמולה ולא בנצ"ע מכלל עשה עשה. וליכא לאקשויי אה וניה יחיה אה (א"ר) אין וניה אלל בוצעולה פניוה (א"ר) וניה היא דכתיב בצמוליה (דף ק"ה) אין וניה אלל בוצעולה ומשחררת בצמוליה בעילת ונות א וביצח איסור לפסול לה: **ומאי שנא**. האי עשה מחייבי עשה דמכרי ואדומי: **שאינו שום בכל**. שאינו נוהג אלל ככ"ג הילכך קיל: **ורבנן**. דמוקי להאי כי מהיין בחייבי לאון כיון דמצינו למילף בציבור (א) במה מצינו שאין קידושין שפסין אדמוקי להו חייבי לאון וקומה מחייבי עשה: **צעל כרחין** צעקו לקרא דהו דיקי ומוקי **אנפשיה** כיון דגלי כן קרא ביצמה ללא תפסי בה קידושין מילף מניה חייבי לאון למי צבו קידושין וכי מהיין ע"כ (א) לחייבי עשה קאמר וכגון דח

דרושי כמו שביארנו ביבמות פרק האשה רבה (צב, ב ד"ה ואי בעית אימא). חייבי מיתות וחייבי נילוף במה מצינו, דנהי דליכא ק"ץ נתיי במה מצינו שלא יהיו קדושים תופסין בחייבי לאוין דתפסי. וכי יש. כלומר וכי אהבתו של בעל או שנאתו חשובה לפני המקום לשנות דין הנחלה כל לבכר את בן האהובה, שנראה בנישואיה. חייבי לאוין. כי תהיננה. אלמא אית בה הרייה.

האומר פרק שלישי קידושינ

חבל מורים בבא על הנדה ועל הסומה שאין חולד ממוח.
פ' בקונטרס ציצית (דף מט.) דנה משום דכתיב תהיה
 ט נדמה למשמע יש לה היה ואע"ג דקיימא בשרת מ"מ לא היה ממזר
 וזא על הסוטה כו' כגון אשמו צויתא לנדה לנדה דנפקא
 צ ציצית פ"ק (דף קא.) מ"מטורא דלחרי

אמר אביי^א הכל מודים
שה שאין הולד ממזר
א יותהי נרתה עליו
תהא בה הויה מכרי
איכא לאקושה לאחות
ת להו לאחות אשה
ומרא לחומרא מקשינן
אתאי בק"ו מיכמה
לא תפסי בה קידושין^ב
יתות לא כל שכן אי
נמי אמר רב פפא
בהו^ב כי תהיין לאיש
ה והאחת שנואה וכי
ואהובה לפי המקום
ישואיה שנואה שנוא'
מנא כי תהיין ולר"ע
פסין בחיביי ואין^ג
מנה לכ"ג וכו' סימאי
במר מן הכל היה ר"ע
זנה לכתן גדול שהר
ל חילולים עושה ואין
בב דאמר בואו ונצווה
יה אומר כל שאין לו
מזר הניחא לר' ששב
קאתי שפיר אלא אי
אפי' חייבי שנה במאי
ג ומאי שנה משום
זה ככל וארנן אדמוקי
א בחיביי עשה הני
זו אי שתיתן מצריות
ואחת מצרית ואחת
מעם אחד בעינן אי
תיב תהיין לכתן ורבי
שבקיה לקרא דהוי
כל מי שאין לה עליו
אמר רב הונא דאמר
החמור עם הדומה
תפסי בה קדושי
ולדה

אחר הגירושין יותר מלפני הגירושין וכיון שצדקה היא לומר דלאחר גירושין נמי אין הולד ממזר הכי נמי איכא למימר דתפסי בה קידושין דהא בזה תליא מילתא^א :

לחומרא מקשינן. וא"ת אדרבה חומרא לומר דתפסי בה קידושין לאוסרה לעלמא^ב ו"ל דאדרבה חומרא הוא לומר דלא תפסי בה דמזוך קר אנו אומרים דהולד ממזר דאי הוו תפסי בה קידושין הייתי אומר של הולד ממזר ולא הייתי לומר שאר חייב כריתות מוזקות יס על אפיו והייתי אומר שצדקו לו הולד ממזר כמו בזה אבל מאחר דלא תפסי בה קידושין יש לנו לומר שיהו כולן למדות מוזקות אצוי וא"ת לרבי יהושע דלמר אין ממזר מחייב כריתות מאי חומרא איכא למימר דלא תפסי בה קידושין ו"ל דאשמועינן ליה דלמר^ג פגום מיהא הוה יחי תפסי בה קידושין אפילו פגום לא הוה : **ומה** יבמה שהיא בלאו^ד תפסי בה קידושין וא"ת אלא לא קאמר נדה מוכיח שהיא צברה ותפסי בה קידושין וא"ת מאי כל העריות שצברה וי"ל דק"י זה אצוי אלא גילוי מילתא בעלמא דיש לנו להקיש לאחות אשה ואין לנו לומר נדה מוכיח^ה : **ובי** יש אהוביה ושנואה^ו לפני המקוב. ואין לפרש לדקמ^ז וישעמ קאמר דלס קן לא היה צריך לומר לא יוכל לבצר דלענו משום^ח דלמיה רשעה יפסיד בנה שהוא צבור נחלתו אבל השתא כיון דרעה צניטואין דמייב לאין^ט ק"ד דלאו צנו גמור הוא : ולזה

מִתְרִית וְלִרְבִּי יִצְחָק בְּצִעּוּלָה לְרִיג: שְׁפָחָה מִנֶּגֶד, דְּלֵא תַּסְפִּיז בֵּה קִדּוּשׁ:
הַשָּׂהָה

בֶּן יוֹסֵף, שְׁמִרְהָה מִמּוֹרִים יִשְׂרָאֵל (בְּחֻבוֹת כֶּסֶף), שְׁמִרְהָה פְּקוּלִים יִשְׂרָאֵל (וְעֵינֵי שׁ
לִי בִיחָה יִשְׂרָאֵל, הֵבֵל עַל אִשָּׁה שְׂאֵל לִי בֵּה יִתֵּר צִיָּה (בְּחֻבוֹת כֶּסֶף),
מוֹתֵת בִּשְׂמֵה בִּשְׂמֵה עֵינֵי, הוֹלֵל שְׂמִירָה מִתּוֹת בִּשְׂמֵה מִמּוֹר (דֵּן), שְׂבוּ לִי
הוֹר (בְּיִמּוֹת צֶמַח).

מת.

קח א מיי פט"ו מהל' אסורי ביאה הלכה א סמג לאוין קח טו"ע אה"ע סימן ד סעיף יג:
קח ב מיי פ"ד מהל' אישות הלכה יב סמג עשין מח טו"ע אה"ע סימן מד סעיף י:
:

ק"ג מ"י שם הלכה יד טו"ע
שם סעיף ז [וסימן יח]:
ק"א ד מ"י שם הל' טו
טו"ע אה"ע סימן מד
סעיף ח:

תורה אור השלם

1. ואם שכב ישכב אש
אתה ותהי נקתה עליו וטמא
שבעת ימים וכל המושב
גִּשְׁרֵי שֹׁכֵב עָלָיו יטמא:
ויראה כו
2. כִּי תִהְיֶינָה לְאִשׁ שָׁנָה
נָשִׁים רַבּוֹת אֲחֻזָּה וְהָאֵתָה
שְׁנוּאָה וְהָלַךְ לוֹ בָּנִים
הָאֲחֻזָּה וְהַשְׁנוּאָה וְהָיָה
הָבֵן הַכְּבוֹד לְשִׁנְיָהּ:
דבריו כו
3. וְלֹא יִחַלֵּל נָשִׁים בְּעֻמּוֹ
אֲנִי י' מְקַדֵּשׁ: ויראה כו
4. וַיֹּאמֶר אֲבִרְהָא אֶל גִּנְרֵיו
שְׁבוּ לִפְנֵי פֶה עַם הַחֲמוֹר
וְאֵנִי וְהַצֵּעַר נִלְכְּדָה עַד כֹּה
וְשִׁתְּתוּהוּ שְׁנוּאָה אֲחֵיכֶם:
בראשית כה כ

מוסף רש"י

[illegible]

בואו ונצווה על עקיבתו.
שהיה אומר כל שאין
איש בישראל שאין צאנו
פה. אליעזר עזר אברהם